

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de leden van de vaste commissie Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum : 13 februari 2025
Onze referentie: 2025/WW/LB/003
Onderwerp : commissiedebat vaste commissie KGG, Netcongestie en energie-infrastructuur

Geachte leden,

Op 19 februari debatteert u over netcongestie en de toekomst van onze energie-infrastructuur. FME vraagt in deze brief **aandacht voor de netcongestieproblematiek** namens de bedrijven die graag willen groeien en verduurzamen. De overstap van gas naar elektriciteit, de elektrificatie van productieprocessen en de opschaling van waterstofproductie vereisen fors meer stroom. Netcongestie vertraagt deze ontwikkelingen en vormt een rem op de energietransitie en economische groei. FME wil u hierbij enkele kernpunten meegeven die voor de verduurzaming en economische groei van Nederland cruciaal zijn.

Kernboodschap: Netcongestie belemmert de energietransitie, de verduurzaming en economische groei – structurele oplossingen zijn nodig

Over FME

FME is de ondernemersorganisatie voor de technologische industrie. Onze 2.200 leden zijn technostarters, handelsbedrijven, middelgrote en kleine industrie (MKI), en grote industrie/multinationals die actief zijn in de sectoren metaal, elektronica, elektrotechniek en kunststof. Er werken bij onze leden 220.000 medewerkers. De gezamenlijke omzet van de FME-leden bedraagt € 108 miljard en zij exporteren voor € 51 miljard. Daarmee realiseren de FME-leden een zesde van wat Nederland in totaal met export verdient.

Energie en klimaattransitie: gelijk speelveld, energiebeschikbaarheid/ netcongestie en betaalbaarheid

Netcongestie vormt een urgent knelpunt: het elektriciteitsnet kan de elektrificatie van de industrie niet bijbenen. De vertraging in cruciale infrastructuurprojecten, zoals de waterstofbackbone en de Delta Rhine Corridor, benadrukt de noodzaak van investeringen in decentrale energieoplossingen en lokale energiehub's. Niets doen is geen oplossing. Uit onderzoek van de Boston Consulting Group blijkt dat netcongestie de Nederlandse economie tussen de € 10 - € 40 miljard schade kan berokkenen. Netcongestie moet daarom opgelost worden, maar het is niet de enige uitdaging waar de industrie voor staat.

Totale energiekosten moeten omlaag

Onze energiekosten zijn veel te hoog en moeten omlaag. Als actie uitblijft, verliest onze industrie de internationale concurrentiestrijd en dat heeft grote gevolgen voor ons verdien vermogen en strategische autonomie. Uit een reeks van onderzoeken (E-Bridge, Aurora, Draghi-rapport) blijkt dat de Nederlandse industrie binnen Europa met een ongelijk speelveld kampt. Mkb-bedrijven betalen gemiddeld 15% meer aan elektriciteit en voor grootverbruikers is dat zelfs 50 procent of hoger.

Volgens het Draghi-rapport staat Nederland ook in de top drie van energiebelastingen. Andere Europese landen steunen hun industrie met regelingen, zoals de IKC en VCR die in Nederland zijn geschrapt of maar tijdelijk zijn. Netbeheer Nederland meldt dat de investeringen in ons elektriciteitsnet de komende jaren met 5-7% per jaar, exclusief inflatie, stijgen. De investering loopt tot ruim € 100 miljard op. De totale energiekosten bestaan uit: leveringskosten, belastingen en netkosten. Het beeld is duidelijk dat de totale energiekosten van de Nederlandse industrie omlaag moet. Daarom is er een oplossing nodig voor de verwachte netkosten. Als benodigde investeringen van de netbeheerders één op één aan de industrie worden doorbelast, stijgen de netkosten fors. Daarmee neemt het ongelijke speelveld met andere Europese landen toe en Europa is al factor 2-3 duurder dan Azië en de VS. Nederland moet de investering in het net met de aanleg van de Deltawerken vergelijken. Een goed elektriciteitsnet is ook van groot belang voor de komende generatie. FME pleit daarom dit probleem op te lossen door de kosten over een lange periode te spreiden en alternatieve financiering die hierbij past te vinden.

Er is behoefte aan een stabiel en voorspelbaar energiebeleid met gerichte subsidies en fiscale prikkels om investeringen in groene technologieën te versnellen.

FME pleit daarom om:

- Financiering netwerkkosten: spreid de verwachte netkosten van € 100 miljard uit over vele jaren en financier deze uit collectieve middelen om een toename van het ongelijk speelveld te voorkomen.
- Herstel de IKC-regeling tot en met 2030 en ontwikkel een alternatief voor de geschrapte VCR-regeling als onderdeel van de netkosten. Financier deze uitgaven uit de ETS-1 inkomsten van € 1,3 miljard die Nederland de komende jaren uit Brussel ontvangt.
- Lagere energiebelastingen: verminder belastingdruk om concurrentiepositie ten opzichte van Duitsland, België en Frankrijk te verbeteren.
- Geen nationale CO2-heffing: voorkom dubbele lasten bovenop het Europese ETS-systeem om wegleffecten te vermijden.
- Versnellen infrastructuur elektrificatie en waterstof: snellere aanleg van waterstofbackbones en versterking en verslimming van elektriciteitsnetten om duurzame transitie te faciliteren.

Oplossen netcongestieproblematiek

Netcongestie was vooral een probleem voor de industrie verbonden met het hoog- en middenspanningsnet, maar breidt zich snel uit naar het laagspanningsnet. Het Nederlandse net is nog niet ontworpen voor de grootschalige toepassing van warmtepompen, laadpalen en PV-panelen en loopt achter op landen als Frankrijk.

FME pleit samen met **FEDET** (de belangenbehartiger van en voor ondernemers in de elektrotechnische en installatietechnische sector) en **Energy Storage Nederland** (de brancheorganisatie van de Nederlandse energieopslagsector) voor versnelling van de elektrificatie en het verminderen van netcongestie via een elektrificatieladder.

Daarbij hanteren we de volgende volgorde:

- Energiebesparing – Voorkomen van onnodig energieverbruik en efficiëntere inzet van energie binnen industriële processen.
- Flexibiliteit en slimme sturing – Betere afstemming van vraag en aanbod onder andere via smart grids, energiehubbs en batterijopslag.
- Netverzwaring en uitbreiding – Versnellen van investeringen in infrastructuur om de groeiende elektrificatie te ondersteunen.

Door deze stappen in samenhang te benaderen, kan netcongestie structureel worden aangepakt.

Energiebesparing: eerste stap in de oplossing

Energiebesparing is cruciaal om de vraag naar elektriciteit te beperken. Echter constateren wij dat het huidige beleid onvoldoende mogelijkheden biedt om het volledige besparingspotentieel van slimme technologieën te benutten. Ledverlichting in overheidsgebouwen en langs overheidswegen kan jaarlijks tot 6,5 TWh besparen en direct de belasting van het net verlagen.

Daarnaast heeft project 6-25 van FME en VEMW al 0,8 MT CO₂ bespaard en met een potentieel van tot 3-4 MT minder CO₂. De motie Flach heeft ervoor gezorgd dat dit project in een iets andere vorm wordt voortgezet en er dus meer goede resultaten behaald kunnen worden. In samenwerking met VEMW ontwikkelt FME een Energiebesparingsprogramma dat tot en met 2030 loopt. Energiebesparing staat hierin centraal maar EBP-30 zal ook leiden tot CO₂-reductie, minder NO_x en waterbesparing voor en door de industrie.

FME en FEDET pleiten daarom:

- Op energiebesparing inzetten binnen de Voorjaarsnota en het te verwachten pakket met alternatieve maatregelen.
- Versnelling van toepassing van ledverlichting in overheidsgebouwen en langs overheidswegen.

Verslimmen van het elektriciteitsnet

Real-time inzicht in vraag en aanbod van elektriciteit is noodzakelijk. Door laag- en middenspannings stations van energiemonitoring te voorzien, wordt energiemangement mogelijk. Dit, in combinatie met energieopslag en conversie, helpt piekbelasting te verminderen en netcapaciteit beter te benutten. Dit draagt direct bij aan de weerbaarheid van het Nederlandse systeem.

Het opnemen van energiemonitoring in de Erkende Maatregelenlijst (EML) biedt bedrijven duidelijke richtlijnen en stimuleert hen om actief bij te dragen aan energiebesparing. Dit is een kostenefficiënte maatregel met direct rendement en kan structurele impact hebben op het energieverbruik. Deze EML wordt in 2025 herzien en zal per 2027 in werking treden.

FME en FEDET pleiten ervoor om:

- Zo snel mogelijk alle midden- en laagspanningsstations te voorzien van energiemonitorings-apparatuur.
- Versnelde beschikbaarheid van actuele meetdata over energieverbruik in industrie, gebouwen en woningen.
- Opnemen van energiemonitoring in de Erkende Maatregelenlijst (EML).
- Betrek de sector bij de herziening van de Erkende Maatregelenlijst (EML).

Energieopslag en -conversie: cruciaal voor flexibiliteit

Nederland loopt achter op Europa in energieopslagprojecten, waardoor de groei van duurzame energie wordt beperkt en de afhankelijkheid van fossiele bronnen blijft bestaan.

FME, Fedet en ESNL pleiten daarom voor:

- Stimuleren van initiatieven zoals Energy Smart Netherlands en smart energy hubs om piekbelasting te verminderen en flexibiliteit te vergroten.
- Gelijk speelveld in transporttarieven om een eerlijke concurrentieomgeving te creëren.
- Grootschalige inzet van energieopslag, waardoor aansluitcapaciteit efficiënter wordt benut en bedrijfsuitbreiding mogelijk blijft ondanks netcongestie.

Groepscontracten en smart energy hubs

Samenwerking tussen bedrijven op bedrijventerreinen kan leiden tot smart energy hubs. Door groepscontracten met netbeheerders en energieleveranciers kunnen bedrijven gezamenlijk aansluitcapaciteit delen en energie slimmer verdelen.

FME pleit daarom voor:

- Aanpassen van het reguleringskader om digitale aansturing en batterijopslag beter te benutten.
- Actief stimuleren van smart energy hubs en groepscontracten om het net efficiënter te benutten.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Laurine Bonnewits, PA-adviseur, via laurine.bonnewits@fme.nl of op 06-16109092.

Met vriendelijke groet,

Willem Wensing
Waarnemend directeur Belangenbehartiging